INVALIDI LIITTO

Invalidiliiton eduskuntavaalitavoitteet 2019

YHDENVERTAINEN JA ESTEETÖN SUOMI

Invalidiliitto on 30 000 fyysisesti vammaisen ihmisen valtakunnallinen vaikuttamisen ja palvelutoiminnan monialajärjestö. Edistämme ja kehitämme fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten henkilöiden mahdollisuuksia osallistua, liikkua ja elää täysipainoista elämää. Liitolla on 146 jäsenyhdistystä.

Yhdenvertaisuus, esteettömyys ja osallisuus ovat kärkiteemamme vuoden 2019 eduskuntavaaleissa.

Invalidiliitto muistuttaa niin ehdokkaita, puolueita kuin äänestäjiäkin vammaisten ihmisten hyvinvoinnin ja oikeuksien edistämisen tärkeydestä. Yhdenvertaisuus edellyttää, että vaalitilaisuudet ja äänestyspaikat ovat esteettömiä.

EROON ENNAKKOLUULOISTA – STOP SYRJINNÄLLE!

Eroon ennakkoluuloista - stop syrjinnälle!

Jokainen ihminen on arvokas. Yhdenvertaisuus on jokaiselle kuuluva ihmisoikeus. Vaikuttamalla asenneilmapiiriin voimme parantaa vammaisten ihmisten asemaa. Moniperustainen syrjintä, jossa syrjintäperusteita on samanaikaisesti useampia (esim. vamma, sukupuoli, kieli, alkuperä), on erityisen tuomittavaa. Tarvitsemme lisää toisistamme välittämistä.

Vammaiset nuoret kokevat muita nuoria enemmän väkivaltaa tai sen uhkaa. Seksuaalisen häirinnän ja väkivallan kokemukset ovat yleisempiä toimintaesteisillä nuorilla. Tämä on otettava huomioon nuorten palvelujen järjestämisessä ja kehittämisessä. Vammaisilla lapsilla ja nuorilla on yhdenvertainen oikeus harrastaa ja viettää vapaa-aikaa turvallisessa ympäristössä ilman häirinnän kokemusta ja syrjityksi joutumista. Palvelujen tulee vastata myös vaikeimmin vammaisten nuorten kasvun ja itsenäistymisen tukemisen tarpeeseen.

Tulevalla hallituskaudella on laadittava uusi toimintaohjelma YK:n vammaissopimuksen toteuttamisesta. Invalidiliitto pitää tarpeellisena myös vammaispoliittista selontekoa. Näiden valmistelussa on kuultava laajasti vammaisten ihmisten omaa ääntä. Myös kaikessa kehitysyhteistyössä Suomen on jatkossakin sitouduttava ihmisoikeuksien noudattamiseen ja varmistettava YK:n vammaissopimuksen toteutuminen.

Invalidiliitto edellyttää:

- Vammaispoliittinen selonteko laaditaan osallistaen vammaiset ihmiset ja vammaisjärjestöt.
- Vammaiseen ihmiseen kohdistuvan viharikoksen määritelmä lisätään rikoslakiin.
- Vammaistutkimukselle varataan resursseja, jotta voidaan osoittaa kehittämiskohteita vammaisten henkilöiden oikeuksien toteutumisessa ja yhteiskunnallisessa asemassa.
- Kansalaisjärjestöille kohdistuvan kehitysyhteistyön määrärahaa nostetaan. Erityisen haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden, kuten vammaisten ihmisten, asemaan tulee kiinnittää erityistä huomiota Suomen kehitysyhteistyössä.

SOPIVAA TYÖTÄ KAIKILLE

Sopivaa työtä kaikille

Vammaisten ihmisten oikeus työhön toteutuu heikosti. Tavoitteena on oltava, että jokaiselle löytyy sopiva työ. Erityisesti vammaisten nuorten työllisyyttä on kohennettava ja itsensä työllistävien vammaisten ihmisten tukimuotoja kehitettävä. Heikossa työmarkkina-asemassa olevat ihmiset on tunnistettava ja heille on luotava yksilöllinen, tarvelähtöinen palvelukokonaisuus. Koulutuksen ja työelämän on oltava saavutettavaa ja aidosti esteetöntä. Jotta OTE-kärkihankkeessa aloitettu työ vammaisten ja osatyökykyisten työllistämiseksi ei menisi hukkaan, on työtä jatkettava selvityshenkilöiden ehdottamalla Työkykyohjelmalla.

Vammaisille lapsille ja nuorille kuuluvat kaikilla koulutusasteilla samat koulutusmahdollisuudet kuin muillekin. Kohtuullisten mukautusten ja koulumaailman joustavuuden avulla voimme rakentaa toimivan ja syrjimättömän koulujärjestelmän. Näin luomme aitoa osallisuutta ja onnistumisen elämyksiä.

Sosiaaliturvan uudistaminen tulee tehdä yhdessä kansalaisjärjestöjen kanssa. Perusturvan on oltava elämäntilanteiden mukaan joustava ja tasoltaan riittävä turvaamaan perustoimeentulon. Myös vammaisia ihmisiä tulee kannustaa kaikissa tilanteissa työntekoon ja osallisuuteen.

Invalidiliitto edellyttää:

- Vammaisten ihmisten työmarkkina-asemaa vahvistetaan, jotta jokaiselle löytyy sopiva työ. Vammaisten ihmisten yksilölliset ja sujuvat koulutuspolut sekä työelämään siirtymiset varmistetaan.
- Työkyvyttömyyseläkettä ja työansiota yhteensovitetaan portaattomasti siten, että työtulon lisäys kasvattaa kokonaistulon määrää eikä johda kannustinloukkuihin.
- Sosiaaliturvaa uudistetaan yhteistyössä kansalaisyhteiskunnan kanssa ja vammaisjärjestöt otetaan laajasti mukaan työhön. Perusturva muokataan elämäntilanteiden mukaan joustavaksi sekä selkeäksi, ymmärrettäväksi ja kannustavaksi järjestelmäksi.
- Palkkatuen ja työolosuhteiden järjestelytuen kehittämistä työnantajalähtöisemmäksi jatketaan. Itsensä työllistävien vammaisten ihmisten tukimuotoja (mm. elinkeinotuki, yritysvalmennus) kehitetään.

ESTEETÖN YHTEISKUNTA ON KAIKILLE YHDENVERTAINEN

Esteetön yhteiskunta on kaikille yhdenvertainen

Esteettömyyden ja saavutettavuuden ketju on juuri niin toimiva kuin on sen heikoin lenkki. Niin fyysisen ympäristön kuin vaikkapa verkkosivujen ja palvelujen tulee olla kaikkien saavutettavissa riippumatta ihmisen toimintakyvystä. Esteettömät lähipalvelut ovat erityisen tärkeitä vammaisille ihmisille. Seuraavalla hallituskaudella on toteutettava esteettömyyden poikkihallinnollinen kärkihanke, jonka tavoitteena on tunnistaa ja vahvistaa esteetöntä yhteiskuntaa.

Esteetön yhteiskunta on ihmisoikeus. Täysipainoiseen arkeen kuuluu mahdollisuus liikkua ja matkustaa. Niin toimivien kuljetuspalveluiden kuin esteettömän joukkoliikenteenkin kehittämiseen on kiinnitettävä nykyistä enemmän huomiota. ARAn myöntämiin hissi- ja esteettömyysavustuksiin sekä korjausavustuksiin ikäihmisten ja vammaisten asuntoihin on varattava riittävästi resursseja.

Sähköisten palveluiden saavutettavuus on nyky-yhteiskunnassa tärkeää fyysisen ympäristön esteettömyyden ohella. Digitalisaation myötä myös vammaisilla ihmisillä on aito mahdollisuus osallistua päätöksentekoon ja avoimeen kansalaiskeskusteluun. Kaikki eivät kuitenkaan pysty käyttämään sähköisiä palveluja. Siksi myös jatkossa tarvitaan henkilökohtaisia palveluita, ihmiseltä ihmiselle kasvotusten. Sähköisten palvelujen saatavuus on taattava digituen ja opastuksen avulla.

Invalidiliitto edellyttää:

- Esteettömyyden edistämisen poikkihallinnollinen kärkihanke käynnistetään tulevalla hallituskaudella.
- Esteettömyysmääräysten noudattaminen nostetaan keskeisesti osaksi rakennetun ympäristön valvontaa ja laiminlyönneistä säädetään sanktio.
- Esteettömyys lisätään julkisten hankintojen kriteeriksi.
- Vammaisten ihmisten kuljetuspalvelut järjestetään yksilöllistä liikkumistarvetta vastaten.
- Digitukea tarvitseville annetaan apua valtionhallinnon ja kansalaisjärjestötoimijoiden yhteisvoimin.

APUVÄLINEET JA KUNTOUTUS TUKEVAT TOIMINTAKYKYÄ

Apuvälineet ja kuntoutus tukevat toimintakykyä

Vammaisen tai toimintaesteisen henkilön sujuva arki ja hyvä elämänlaatu edellyttävät toimivia apuvälineitä ja kuntoutusta. Tarkoituksenmukaiset apuvälineet edistävät kuntoutumista sekä lisäävät itsenäistä toimintakykyä. Apuvälineiden saatavuuden on perustuttava vammaisen ihmisen yksilölliseen tarpeeseen. Laadukas kuntoutus tukee fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä toimintakykyä. Se on keino edistää ihmisten osallisuutta. Vaikuttavuuden on oltava kuntoutuksen toteutuksen lähtökohta. Kuntoutuksen tarve, tavoitteet ja menetelmät on rakennettava yksilöllisesti.

Avustajakoira on fyysisesti vammaisten ja toimintaesteisten käyttäjien yksilöllisiä tarpeita vastaavaksi koulutettu apuväline, joka avustaa käyttäjäänsä päivittäisissä toimissa. Koira voi olla se ratkaiseva tekijä, joka mahdollistaa vammaisen ihmisen liikkumisen sekä itsenäisen ja ihmisarvoisen elämän. Avustajakoiria on luovutettava lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineenä yhdenvertaisesti opaskoirien kanssa.

Invalidiliitto edellyttää:

- Avustajakoirat luokitellaan lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineeksi.
- Laadukkaat kuntoutuspalvelut turvataan.
- STM:n johtama riippumaton apuvälinetyöryhmä perustetaan koordinoimaan valtakunnallisia lääkinnällisen kuntoutuksen apuvälineiden luovutusperusteohjeistuksen kehittämistä ja toimeenpanoa.
- Kuntoutuskomitean raportissa esitetyt kehittämisehdotukset käynnistetään.

VAMMAISILLA ON OIKEUS SUJUVAAN ARKEEN

Vammaisilla on oikeus sujuvaan arkeen

Vammaiset ihmiset ovat keskimääräistä kansalaista riippuvaisempia palvelujärjestelmän toimivuudesta. On huolehdittava ihmisen kokonaistilanteen huomioivasta ehjästä palveluketjusta. Tämä edellyttää yhteensopivien tietojärjestelmien ja tietoturvallisen sähköisen dokumentaation kehittämistä, riittävää henkilöstöä ja asiakkaiden mahdollisuutta osallistua omien palveluidensa arviointiin ja suunnitteluun. Järjestöt ja palvelujen käyttäjät on otettava mukaan palveluiden kehittämiseen. Asiakasmaksut eivät saa muodostua hoidon ja hoivan esteeksi. Toimivat hoitoketjut ja palveluintegraatio tukevat yhdenvertaisuutta ja arjen toimintojen sujuvuutta vähentäen toimintakyvyn rajoitteista aiheutuvia haittoja.

Uusi vammaispalvelulaki on erityisistä vammaispalveluista riippuvaisten vaikeimmin vammaisten henkilöiden perusoikeuksia turvaava ja toteuttava laki. Vammaispalvelulain uudistuessa on perustettava parlamentaarinen seurantaryhmä kartoittamaan uudistuksen keskeisten tavoitteiden toteutumista.

Harvinaissairauksien kansallista ohjelmaa on toteutettava tulevalla hallituskaudella kiinnittäen huomiota erityisesti ERN-osaamiskeskuksien ja harvinaisyksiköiden roolin selkeyttämiseen, kansallisen koordinoivan keskuksen toiminnan aloittamiseen ja harvinaissairaan kokonaisvaltaisen tukemisen ja osallisuuden vahvistamiseen.

Invalidiliitto edellyttää:

- Uuden vammaispalvelulain voimaanastuttua perustetaan parlamentaarinen seurantaryhmä seuraamaan lain keskeisten tavoitteiden toteutumista kiinnittäen erityistä huomiota siihen, että vammaispalvelut vastaavat lain mukaan vammaisen henkilön yksilöllisiin tarpeisiin ja ettei kilpailutus aiheuta tähän rikkomuksia.
- Varmistetaan, etteivät liian suuret asiakasmaksut estä hoitoon hakeutumista.
- Harvinaissairauksia ja niiden monimuotoisuutta koskevan ymmärryksen lisääntymistä edistetään niin perusterveydenhuollossa kuin sosiaali- ja terveyspalveluissa.

VAMMAISET IHMISET MUKAAN KAIKKEEN PÄÄTÖKSENTEKOON

Vammaiset ihmiset mukaan kaikkeen päätöksentekoon

Vammaisten ihmisten osallisuutta on lisättävä. Tähän velvoittavat yksiselitteisesti myös YK:n vammaisten henkilöiden yleissopimuksen 4 ja 33 artiklat. Ympäristön esteettömyys ja kanssaihmisten myönteinen asennoituminen auttavat vammaisia ihmisiä olemaan yhteiskunnan täysivaltaisia jäseniä. Vammaisia on kannustettava olemaan ehdolla ja pyrkimään jäseniksi kaikkiin päätöksentekoelimiin. Jotta vammaiset voivat osallistua, tarvitaan toimivia palveluita ja saavutettavia sähköisiä järjestelmiä.

Yhdistykset ovat julkisen sektorin tärkeä kumppani. Yhdistyksillä on tärkeä rooli asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Ne ovat tärkeitä vertaistukitoiminnan sekä vapaaehtoistyön areenoita. Yhdistysten ja niiden jäsenten kokemusasiantuntijuutta kannattaa hyödyntää erityisesti maakuntatason toimintojen ja palveluiden yhteiskehittämisessä. Yhdistysten rahoitus on turvattava jatkossakin.

Kansalaisjärjestöjen toimintaedellytyksiä on vahvistettava tulevalla hallituskaudella.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen nivoutuu tulevaisuudessa vielä vahvemmin osaksi sosiaali- ja terveyspalveluja. Oikea-aikaiset palvelut ja ennaltaehkäisy ovat toimia, joilla voidaan välttää raskaita ja kalliita korjaavia toimenpiteitä. Sote-järjestöillä on erityisosaamista palveluiden järjestäjinä, yhteiskunnallisessa keskustelussa sekä jäsenistönsä neuvonnassa. Päävastuun palveluista on jatkossakin oltava julkisella toimijalla järjestöjen täydentäessä palvelua omalla osaamisellaan.

Invalidiliitto edellyttää:

- Vammaiset ihmiset otetaan aidosti mukaan kaikkeen yhteiskunnalliseen päätöksentekoon huolehtimalla tilojen ja asenteiden esteettömyydestä
- Vammaisten osallisuutta tukevia palveluita (vammaissosiaalityö, kuljetuspalvelut, henkilökohtainen apu jne) kehitetään vastaamaan nykyistä paremmin yksilöllisiä tarpeita.
- Kansalaisjärjestöjen toimintaedellytyksiä vahvistetaan tukemalla niiden toimintaa esim. taloudellisesti tai tarjoamalla esteettömiä kokoontumispaikkoja
- Kansalaistoimintaan liittyviä asiointiprosesseja helpotetaan keventämällä hallintokuormaa ja lupakäytänteitä.

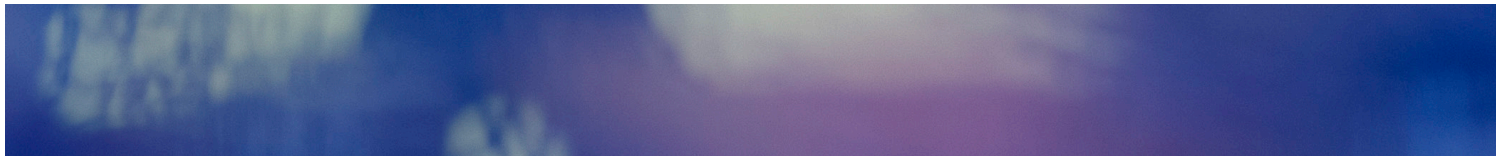

www.invalidiliitto.fi/vaalit

INVALIDI
LIITTO